

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Addysg a Gwella Iechyd
Cymru (AaGIC)
Health Education and
Improvement Wales (HEIW)

Codi pryderon a Chanllawiau Uwchgyfeirio

Cyflwyniad

Mae rhan fwyaf yr hyfforddeion yn cael profiad cadarnhaol yn eu lleoliadau ar eu rhaglen hyfforddi yma yng Nghymru. Fodd bynnag, weithiau bydd hyfforddeion yn dod ar draws problem neu fater yn y gweithle sy'n peri pryder. Gall pryderon fod yn eang a gallant fod yn gysylltiedig ag amgylcheddau gwaith, diogelwch cleifion neu hyd yn oed ymddygiad cydweithwyr eraill. Gwerthfawrogwn y gall dod o hyd i'r person gorau i godi pryderon fod yn ddryslyd gan fod hyfforddeion yn gweithio o fewn sefydliad cynhaliol, bod ganddynt sefydliad cyflogi ar wahân a sefydliad addysgol ar wahân sy'n goruchwyllo eu hyfforddiant.

Diogelwch cleifion yw blaenoriaeth cyntaf pawb a dylech ddefnyddio fframwaith llywodraethu clinigol eich Bwrdd Iechyd i amlygu risg cyn gynted ag y byddwch yn dod yn ymwybodol ohono. Bydd gan bob Bwrdd Iechyd bolisiau ar gyfer adrodd am ddigwyddiadau a'r rhai wnaeth bron digwydd, rheoli risg a llywodraethu clinigol. Bydd ganddynt hefyd bolisiau ar gyfer bwlio ac aflonyddu, ac ymddygiad a gallu staff, felly bydd mecanwaith a goruchwylwyr a all eich cynghori.

Rydym yn cydnabod y gall codi pryderon fod yn broses ofnus i hyfforddeion. Bydd y tudalennau canlynol yn darparu canllaw cam wrth gam ar gyfer codi pryderon a chefnogi hyfforddeion sy'n codi pryderon.

Egwyddorion Allweddol

- Mae gan bawb yr hawl i weithio a hyfforddi mewn amgylchedd sy'n deg, yn rhydd rhag gwahaniaethu, a lle maent yn cael eu parchu a'u gwerthfawrogi fel unigolyn.¹
- Mae gan bawb gyfrifoldeb i weithredu ar unrhyw bryderon sy'n deillio o wahaniaethu, bwlio neu aflonyddu rhywiol.
- Nid oes angen i unigolyn gael tystiolaeth pendant o weithred y mae am adrodd arni - mae cred resymol yn ddigon.
- Gall unigolion godi pryderon yn ddiennw. Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi y gall ei gwneud yn anoddach adolygu ac asesu'r pryderon a godwyd yn llawn.
- Anogir unigolion i godi unrhyw bryder cyn gynted â phosibl fel bod amser i asesu'r materion o fewn amgylchedd cefnogol.
- Lle bo modd, dylid codi pryderon yn lleol. Dyma'r ffordd orau o ganiatáu rheolaeth gynnar ac effeithiol, fodd bynnag efallai y bydd adegau pan fydd

¹ GMC Good Medical Practice 2024 - [gmp-2024-final---english_pdf-102607294.pdf \(gmc-uk.org\)](https://www.gmc-uk.org/gmp-2024-final---english_pdf-102607294.pdf)

yr ymateb yn annigonol neu pan fyddwch yn poeni am godi'r mater yn lleol. Defnyddiwch y tabl uwchgyfeirio isod i'ch cefnogi gyda hyn.

Beth i'w ddisgwyl pan fyddwch yn codi pryder:

- Unwaith y derbynnir pryder am hyfforddiant trwy un o'r mecanweithiau a amlinellir isod, cynhelir ymchwiliad lleol neu anffurfiol a fydd fel arfer yn cynnwys casglu gwybodaeth bellach. Bydd hyn fel arfer yn cael ei gasglu yn ystod cyfarfod anffurfiol.
- Fel gyda phob cwyn/pryder bydd unigolion yn ceisio datrys materion yn anffurfiol yn y lle cyntaf. Os na fydd hyn yn gweithio, yna efallai y bydd y mater yn cael ei symud i broses fwy ffurfiol.
- Mae'n rhesymol disgwyl diweddariad ar y pryderon a godwyd neu gyfarfod dilynol yn amlinellu'r cynnydd a'r camau nesaf. Yn dibynnu ar y math o fater a godir, efallai yr rhoddir i chi wahanol symiau o wybodaeth.
- Os nad yw'r mater yn ymwneud yn uniongyrchol â chi ond yr hoffech gael y wybodaeth ddiweddaraf am sut y mae'r mater yn cael ei reoli, gwnewch hyn yn glir i'r person y gwnaethoch godi'r mater. Byddwch yn ymwybodol y gall diweddariadau cynnydd ddarparu manylion a gwybodaeth gyfyngedig iawn.
- Dylai materion sy'n ymwneud â bwlio, aflonyddu, tanseilio a micro-ymosodiadau gael eu trin yn brydlon gan bwy bynnag y teimlwch y gallant roi gwybod iddynt. Dylent gwrdd â chi yn bersonol i drafod y pryder a chynnig cynllun ar gyfer dilyniant.
- Mewn rhai achosion, gellir cynnal cyfarfod teiran gyda chynrychiolwyr o'r sefydliad cynnal, PCGC fel eich cyflogwr ac AaGIC i gytuno ar y mecanwaith mwyaf priodol ar gyfer ymchwilio neu reoli pryderon a sicrhau bod systemau cymorth priodol ar waith ar gyfer hyfforddeion.

Bydd y canlynol yn rhoi trosolwg o ble y gellir uwchgyfeirio eich pryderon er mwyn cynyddu'r siawns o gael datrysiad cyflym a phriodol.

Gweithred

 Timau Lleol   AaGIC   Swyddogaethau Cyflogi

Mater/pryder	At bwy i gyfeirio'r pryder (gweler Atodiad 1 am ragor o fanylion am y rolau a'r cysylltiadau hyn)
Profiad clinigol	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goruchwyliwr Clinigol 2. Cyfarwyddwr Clinigol yr adran
	<ol style="list-style-type: none"> 3. Cyfarwyddwr Rhaglen Sylfaen /GP /Hyfforddiant 4. Pennaeth Ysgol/Cyfarwyddwr Sylfaen/Cyfarwyddwr GP 5. HEIW.open

Amgylchedd gwaith: rota, gwyliau blynyddol, TG, cyfleusterau gorffwys	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goruchwyliwr Clinigol 2. Arweinydd Cyfadran Leol 3. Cyfarwyddwr Meddygol Cyswllt y Bwrdd Iechyd
Amgylchedd hyfforddi: mynediad i gyfleoedd addysgol, amser i fynychu addysgu, mynediad i absenoldeb astudio	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goruchwyliwr Clinigol 2. Goruchwyliwr Addysgol 3. Cyfarwyddwr Clinigol 4. Tîm Addysg Feddygol yn y Bwrdd Iechyd 5. Cyfarwyddwr Meddygol Cyswllt y Bwrdd Iechyd
	<ol style="list-style-type: none"> 6. Cyfarwyddwr Rhaglen Hyfforddi Sylfaen Meddygon Teulu
Diogelwch Cleifion	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goruchwyliwr Clinigol 2. Cyfarwyddwr Clinigol yr adran
	<ol style="list-style-type: none"> 3. Cyfarwyddwr Rhaglen Hyfforddi Sylfaen Meddygon Teulu 4. Pennaeth Ysgol/Cyfarwyddwr Sylfaen/Cyfarwyddwr Meddyg Teulu 5. Agored. Aagic (HEIW.open)
Cydweithwyr: nyrsys, staff gradd nad ydynt yn hyfforddi, ymgynghorwyr	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goruchwyliwr Clinigol 2. Goruchwyliwr Addysgol 3. Cyfarwyddwr Clinigol yr Adran 4. Cyfarwyddwr Meddygol Cyswllt y Bwrdd Iechyd
	<ol style="list-style-type: none"> 5. Cyfarwyddwr Rhaglen Hyfforddi Sylfaen Meddygon Teulu
Goruchwyliaeth: Goruchwylwyr Addysgol a Goruchwylwyr Clinigol	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goruchwyliwr Addysgol neu Glinigol (os teimlwch y gallwch) 2. Cyfarwyddwr Clinigol 3. Cyfarwyddwr Meddygol Cyswllt
	<ol style="list-style-type: none"> 4. Cyfarwyddwr Rhaglen Hyfforddi 5. Pennaeth Ysgol/Cyfarwyddwr Sylfaen/Cyfarwyddwr Meddyg Teulu 6. Deon Ôl-raddedig - AaGIC
Profiad hyfforddi yn ymwneud â'r rhaglen/cwricwlwm	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goruchwyliwr Addysgol
	<ol style="list-style-type: none"> 2. Cyfarwyddwr Rhaglen Hyfforddi 3. Pennaeth Ysgol/Cyfarwyddwr Sylfaen/Cyfarwyddwr Meddyg Teulu 4. Deon Ôl-raddedig - AaGIC
Materion cyflogaeth (cyflogres, contractau, gwyliau blynyddol) Iechyd	<ol style="list-style-type: none"> 1. PCGC - sefydliad cyflogi
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goruchwyliwr Addysgol
	<ol style="list-style-type: none"> 2. Iechyd Galwedigaethol 3. GP
Bwlio, gwahaniaethu, aflonyddu, tanseilio, micro-ymosodiadau	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goruchwyliwr clinigol a/neu Oruchwyliwr Addysgol

	2. Cyfarwyddwr Clinigol 3. Cyfarwyddwr Meddygol Cyswllt dros Addysg
	4. Cyfarwyddwr Rhaglen Hyfforddi Sylfaen Meddygon Teulu 5. Pennaeth Ysgol/Cyfarwyddwr Sylfaen/Cyfarwyddwr Meddyg Teulu 6. Deon Ôl-raddedig - AaGIC 7. Agored.Aagic (HEIW.open)

Ffynonellau cymorth:

- **Uned Cymorth Proffesiynol (PSU)** - Mae'r Uned Cymorth Proffesiynol (PSU) yn AaGIC yn rhoi arweiniad a gwybodaeth i bawb sy'n ymwneud â hyfforddiant meddygol ôl-raddedig ac yn darparu cymorth mewn nifer o feysydd. Gallwch gysylltu â'r Uned Cymorth Proffesiynol drwy e-bost HEIW.ProfessionalSupport@wales.nhs.uk
- **BMA** - gweler [Raising a concern: guide for doctors \(bma.org.uk\)](http://bma.org.uk) and [Your wellbeing \(bma.org.uk\)](http://bma.org.uk) - Gwasanaethau cwnsela a chymorth cymheiriaid - Llinell gwnsela 24/7 cyfrinachol am ddim a gwasanaeth cymorth gan gymheiriaid sy'n agored i bob meddyg a myfyrwr meddygol ar 0330 123 1245.
- **Mae llinell gymorth Galwadau'r GIG**, sydd ar gael yng Nghymru a Lloegr, yn cynnig [cymorth ac arweiniad diduedd](#).
- [Gall meddygon gofal eilaidd yng Nghymru ddilyn y drefn i Staff y GIG godi pryderon](#).
- Gall meddygon hefyd ddefnyddio [canllawiau Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru \(AGIC\) ar gyfer gweithwyr gofal iechyd ar godi pryderon am ofal iechyd yng Nghymru](#).
- Mae [Canopi yn cynnig gwasanaeth cyfrinachol am ddim](#) sy'n rhoi mynediad i staff y GIG a staff cymdeithasol yng Nghymru at lefelau amrywiol o gymorth iechyd meddwl gan gynnwys cwnsela a chymorth gan gymheiriaid.
- **Partneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru** - cael nifer o adnoddau ar gyfer gweithwyr (hyfforddeion) trwy eu [Canolfan Iechyd a Lles \(sharepoint.com\)](#)

Adnoddau

- AaGIC - Perthnasoedd Gwaith Iach: <https://nhs.wales/leadershipportal/healthy-working-perthynas>
- {I>AAGIC<I} Egwyddorion Arweinyddiaeth Tosturiol <https://nhs.wales/leadershipportal/compassionate-leadership>
- {I>AAGIC<I} Adnoddau iechyd a lles - <https://heiw.nhs.wales/support/colleague-health-and-wellbeing/>

- Polisi a Phrosesau Parch a Datrys GIG Cymru:
<https://heiw.nhs.wales/files/programmes-resources/respect-and-resolution-at-work-policy>

Atodiad 1

STP	<p>Goruchwylwyr Clinigol - Dylai fod gan bob hyfforddai Oruchwylwr Clinigol Enwebedig ar gyfer pob lleoliad sy'n gyfrifol am sicrhau bod perfformiad clinigol ac addysgol yr hyfforddai o ddydd i ddydd yn cael ei oruchwyllo'n briodol bob amser (bydd eich Goruchwylwr Addysgol yn ymgymryd â rôl yr NCS wrth weithio yn eich adran)</p>
	<p>Goruchwylwyr Addysgol - Dyrennir Goruchwylwr Addysgol i bob meddyg dan hyfforddiant sy'n gyfrifol am oruchwyllo a rheoli cynnydd addysgol hyfforddai unigol yn gyffredinol yn ystod lleoliad hyfforddi. Maent yn cynnig goruchwyliaeth addysgol, yn cynnal gwerthusiad, ac yn darparu adborth, cefnogaeth, cyngor a mynediad rheolaidd, parhaus, a mynediad at reoli gyrfa.</p>
	<p>Tiwtoriaid Coleg/Cyfarwyddwyr Rhaglenni Lleol - penodiadau lleol mewn canolfannau hyfforddi yw'r rhain, a benodir fel arfer gan y Coleg Brenhinol perthnasol i hyrwyddo'r amgylchedd dysgu, cefnogi Hyfforddwyr a Hyfforddeion. Mae eu rôl yn amrywio ar draws yr arbenigeddau, ond maent yn cydweithio i raddau helaeth â'r Coleg, TPDs, Goruchwylwyr a'r Adran Addysg Feddygol.</p>
	<p>Arweinwyr Cyfadran - gweithio mewn partneriaeth ag AaGIC i gefnogi, darparu a rheoli hyfforddiant meddygol ôl-raddedig yng Nghymru. Mae nifer o amrywiadau i'r model Arweinwyr Cyfadran Leol yn bodoli ar draws Byrddau Iechyd ond mae meysydd cyfrifoldeb yn cynnwys hyfforddwyr, hyfforddeion neu Ansawdd. Manylion cyswllt arweinydd y cyfadran - AaGIC (ngs.cymru)</p>
	<p>Rheolwyr Addysg Feddygol ac Adrannau Addysg Feddygol - cefnogi gwaith y AMDs ar gyfer Addysg Feddygol a'r Arweinwyr Cyfadran o fewn pob Partneriaeth Cyflogaeth Leol. Maent yn darparu cefnogaeth ar gyfer y digwyddiadau addysg a hyfforddiant sy'n digwydd o fewn y Partneriaeth Addysg Leol a hefyd yn cynnig cefnogaeth a chymorth lleol i hyfforddeion. Am ragor o wybodaeth, gweler Canolfannau Addysg Feddygol.</p>
	<p>Cyfarwyddwyr Meddygol Cynorthwyol (AMD) ar gyfer Addysg - sy'n arwain ar gyflwyno addysg a hyfforddiant meddygol yn y Darparwr Addysg Lleol (LEP), gan sicrhau bod safonau'r Cyngor Meddygol Cyffredinol (GMC) yn cael eu bodloni a bod strwythur llywodraethu cadarn mewn perthynas ag addysg feddygol a hyfforddiant yn ei le.</p>

STF	<p>Cyfarwyddwyr Rhaglen Hyfforddi - maent hefyd yn glinigwyr sy'n gyfrifol am recriwtio, cylchdroi, dilyniant hyfforddeion ac ARCPs o fewn eu harbenigeddau. Maent yn darparu cyngor, cymorth a rheolaeth ar y Rhaglenni Hyfforddiant Arbenigol a hyfforddeion ledled Cymru. Ar gyfer Arbenigedd ewch i - Manylion Cyswllt y Rhaglen Hyfforddiant Arbenigol - AaGIC (ngs.cymru) ac ar gyfer Meddyg Teulu ewch i - manylion cyswllt perthnasol i'r meddyg teulu - AaGIC (ngs.cymru)</p>
	<p>Penaethiaid Ysgolion Arbenigol a Deoniaid Cyswllt - Mae'r rhain yn glinigwyr ond hefyd yn gyflogeion AaGIC sydd â chyfrifoldeb cyffredinol am reoli'r rhaglenni hyfforddi yn yr arbenigedd hwnnw a'i is-arbenigeddau cysylltiedig. Maent yn atebol i'r Deon Ôl-raddedig. Manylion Cyswllt y Rhaglen Hyfforddiant Arbenigol - AaGIC (nhs.cymru) neu fanylion cyswllt perthnasol i Feddygon Teulu - AaGIC (ngs.cymru)</p>
	<p>Deon Ôl-raddedig - Mae Deoniaid Ôl-raddedig yn goruchwyllo pob agwedd ar hyfforddiant meddygol ôl-raddedig. Maent yn atebol am leoli hyfforddeion mewn amgylcheddau hyfforddi sy'n bodloni safonau'r GMC ac am sicrhau bod systemau ar waith i nodi ac ymateb i bryderon.</p>
	<p>Agored Aagic (HEIW Open) - Mekanwaith i hyfforddeion godi pryderon yn uniongyrchol i'r Deon Ôl-raddedig a'r tîm Rheoli Ansawdd o fewn AaGIC. Gwel Canllawiau agored AaGIC (nhs.wales) am ragor o wybodaeth.</p>
	<p>PCGC - Sefydliad Cyflogi Arweiniol Sengl ar gyfer Meddygon dan hyfforddiant.</p>
	<p>Iechyd Galwedigaethol - Mekanweithiau cymorth sy'n canolbwyntio ar iechyd staff yn y gweithle gyda rôl i sicrhau bod staff yn ddigon iach i gyflawni'r rôl y maent yn cael eu cyflogi i'w gwneud.</p>